

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 340/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Ulianko & partners, s.r.o., Môťovská 497/2, Zvolen, proti neidentifikovanému postupu „príslušnikov Okresného riaditeľstva PZ v Žiari nad Hronom“, proti uzneseniu Úradu inšpekčnej služby, Útvaru inšpekcie, odboru inšpekčnej služby Stred ČVS: UIS-269/0-OPOS-2023 z 8. decembra 2023, proti upovedomeniu Okresnej prokuratúry Žiar nad Hronom sp. zn. 3 Pn 117/23/6613 z 1. decembra 2023, proti uzneseniu Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici č. k. 4 Kn 95/23/6600-12 z 27. februára 2024 a proti upovedomeniu Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici č. k. 3 Kn 169/23/6600-10 z 5. apríla 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 46 a čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd neidentifikovaným postupom „príslušnikov Okresného riaditeľstva PZ v Žiari nad Hronom“, uznesením vyšetrovateľa Úradu inšpekčnej služby, Útvaru inšpekcie, odboru inšpekčnej služby Stred (ďalej len „vyšetrovateľ“) ČVS: UIS-269/0-OPOS-2023 z 8. decembra 2023, upovedomením okresnej prokuratúry sp. zn. 3 Pn 117/23/6613 z 1. decembra 2023, uznesením krajskej prokuratúry č. k. 4 Kn 95/23/6600-12 z 27. februára 2024 a upovedomením krajskej prokuratúry č. k. 3 Kn 169/23/6600-10 z 5. apríla 2024. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie vyšetrovateľa, napadnuté upovedomenie okresnej prokuratúry, napadnuté uznesenie krajskej prokuratúry, ako aj napadnuté upovedomenie krajskej prokuratúry zrušiť a vec vrátiť krajskej prokuratúre na ďalšie konanie. Sťažovateľ taktiež žiada, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 19. septembra 2023 v čase približne o 6.05 h bolo sťažovateľovi doručené uznesenie vyšetrovateľa Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, odboru Stred ČVS: PPZ-174/NKA-ST4-2022 z 19. septembra 2023 [ktorým bolo začaté trestné stíhanie a zároveň sťažovateľovi podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie z pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1, 3 písm. b), ods. 4 písm. a) Trestného zákona spáchaného závažnejším spôsobom konania s poukazom na § 138 písm. b) a i) Trestného zákona a z pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. c), ods. 4 písm. a) Trestného zákona spáchaného závažnejším spôsobom konania s poukazom na § 138 písm. b) a i) Trestného zákona] a súčasne bol sťažovateľ zadržaný a následne prevezený do cely policajného zaistenia v Žiari nad Hronom.

3. Po prepustení na slobodu podal sťažovateľ 27. septembra 2023 v zmysle § 18 ods. 1 a 3 písm. a) a d) zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) na krajskej prokuratúre podanie označené ako „*Podnet na prešetrenie dodržiavania zákonnosti v cele policajného zaistenia*“, ktorým namietal, že počas jeho zadržania a umiestnenia v cele policajného zaistenia došlo zo strany službukonajúcich príslušníkov Policajného zboru k opakovanému porušeniu zákona a k hrubému zásahu do jeho základných práv a slobôd.

4. Prípísom krajskej prokuratúry sp. zn. 3 Kn 169/23/6600 z 2. októbra 2023 bol sťažovateľ vyrozumý, že v časti namietaného zásahu do ústavne garantovaného práva na ochranu zdravia, práva na život a práva na poskytnutie zdravotnej starostlivosti bude jeho podanie vybavené krajskou prokuratúrou a vo zvyšnej časti bolo jeho podanie z dôvodu vecnej a miestnej príslušnosti odstúpené na ďalšie konanie okresnej prokuratúre.

5. Napadnutým upovedomením okresnej prokuratúry z 1. decembra 2023 bol sťažovateľ vyrozumý, že okresná prokuratúra preskúmala jeho podnet a tento podľa § 36a ods. 3 zákona o prokuratúre odložila z dôvodu, že nezistila žiadne porušenie zákona a neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali prijať alebo vykonať opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa zákona o prokuratúre alebo podľa osobitných predpisov. Dňa 19. februára 2024 sťažovateľ podal na krajskej prokuratúre opakovaný podnet podľa § 36 ods. 1 a nasl. zákona o prokuratúre, ktorým žiadal o preskúmanie zákonnosti postupu okresnej prokuratúry pri vybavovaní jeho podnetu. O tomto opakovanom podnete rozhodla krajská prokuratúra napadnutým upovedomením z 5. apríla 2024, ktorým sťažovateľa vyrozumela, že jeho opakovaný podnet vyhodnotila ako nedôvodný, keďže nezistila také pochybenia v postupe okresnej prokuratúry, ktoré by odôvodňovali prijatie opatrení k náprave porušení zákona.

6. Pokiaľ ide o podozrenie zo spáchania prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona (ku ktorému malo podľa názoru sťažovateľa dôjsť zo strany službukonajúcich príslušníkov Policajného zboru počas jeho zadržania a umiestnenia v cele policajného zaistenia), táto vec bola podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku odmietnutá napadnutým uznesením vyšetrovateľa z 8. decembra 2023, pretože nie je dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku. Proti tomuto uzneseniu vyšetrovateľa podal sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu sťažnosť, o ktorej rozhodla krajská prokuratúra napadnutým uznesením z 27. februára 2024 tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku odmietla. Z kópie napadnutého uznesenia krajskej prokuratúry

priloženej k ústavnej sťažnosti vyplýva, že toto uznesenie krajskej prokuratúry bolo právnomu zástupcovi sťažovateľa doručené 29. februára 2024.

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstatnom v zásade opakuje argumentáciu uvedenú v podnete, opakovanom podnete a sťažnosti proti napadnutému uzneseniu vyšetrovateľa. Podľa jeho názoru k porušeniu ním označených práv došlo v dôsledku nesprávneho a nezákonného postupu príslušných orgánov pri vybavovaní jeho podnetu na preskúmanie dodržiavania zákonnosti, ako aj v dôsledku nedostatočného preskúmania predmetnej veci vyšetrovateľom a následne aj krajskou prokuratúrou, ktorí sa náležite nevysporiadali s argumentáciou sťažovateľa ako oznamovateľa podozrenia z porušenia zákona a podozrenia z naplnenia znakov skutkovej podstaty trestného činu.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľom formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to v časti z dôvodu nespĺnenia zákonom ustanovených náležitostí [§ 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde], v časti z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde], v časti z dôvodu jej neprípustnosti [§ 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde] a v časti z dôvodu jej oneskorenosti [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde].

II.1. K namietanému porušeniu označených práv neidentifikovaným postupom „príslušníkov Okresného riaditeľstva PZ v Žiari nad Hronom“:

10. Ústavný súd v prvom rade vo vzťahu k samotnému petitu ústavnej sťažnosti konštatuje, že ústavný súd môže prijať na ďalšie konanie len taký návrh na začatie konania, ktorý obsahuje všetky náležitosti ustanovené zákonom o ústavnom súde.

11. Z hľadiska predbežného prerokovania tejto časti ústavnej sťažnosti je podstatný najmä § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí predmet a rozsah konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv.

12. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že ústavnú sťažnosť v predloženom znení, t. j. namietajúcu v jej petite bližšie neidentifikovaný postup „*príslušníkov Okresného riaditeľstva PZ v Žiari nad Hronom*“, nemožno považovať za kvalifikovanú ústavnú sťažnosť, o ktorej by ústavný súd mohol konať a rozhodnúť. Jej nedostatok sa vzťahuje na sťažovateľom formulovaný návrh na rozhodnutie (petit), v ktorom nie je jednoznačne (t. j. miestom a časom, resp. spisovou značkou) identifikovaný sťažovateľom namietaný postup „*príslušníkov Okresného riaditeľstva PZ v Žiari nad Hronom*“, ktorým mali byť porušené označené práva sťažovateľa (II. ÚS 400/2023, II. ÚS 242/2024).

13. Možno preto uzavrieť, že sťažovateľom predložený návrh rozhodnutia vo veci samej (petit) nie je v tejto časti vymedzený presne, jednoznačne a určito, teda takým spôsobom, aby mohol byť východiskom pre rozhodnutie v uvedenej veci, pričom v dôsledku uvedeného nedostatku by ústavný súd takto navrhovaný petit nemohol premietnuť do svojho rozhodnutia.

14. Vzhľadom na to, že nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí sa netýka len formálnych náležitostí ústavnej sťažnosti, ale týka sa petitu ako esenciálnej obsahovej náležitosti ústavnej sťažnosti, ústavný súd sťažovateľa, ktorý je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, nevyzýval na odstránenie tohto nedostatku ústavnej sťažnosti.

15. Z uvedených dôvodov ústavný súd v rámci predbežného prerokovania ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí.

II.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením vyšetrovateľa a napadnutým upovedomením okresnej prokuratúry:

16. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu vyšetrovateľa a napadnutému upovedomeniu okresnej prokuratúry ústavný súd konštatuje, že z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o ústavných sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na princípe subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto ústavnú sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie. Z uvedeného vyplýva, že v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje inú účinnú ochranu. Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, ktorých porušenie sa namieta, a ktorý jej umožňuje odstrániť taký stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody.

17. Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu po zistení nedostatku právomoci v konaní pred ústavným súdom už nie je potrebné skúmať, či sú alebo nie sú splnené ďalšie procesné podmienky, keďže nedostatok právomoci ústavného súdu je neodstrániteľný.

A. K napadnutému uzneseniu vyšetrovateľa:

18. Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie vyšetrovateľa z 8. decembra 2023, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ proti tomuto uzneseniu vyšetrovateľa podal sťažnosť, o ktorej rozhodla krajská prokuratúra napadnutým uznesením z 27. februára 2024. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ mal k dispozícii právny prostriedok na ochranu svojich základných práv (ktorý aj využil), o ktorom bola oprávnená rozhodnúť (a aj rozhodla) krajská prokuratúra, čo vylučuje právomoc ústavného súdu. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu vyšetrovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

B. K napadnutému upovedomeniu okresnej prokuratúry:

19. Pokiaľ ide o napadnuté upovedomenie okresnej prokuratúry z 1. decembra 2023 (ktorým okresná prokuratúra odložila podnet sťažovateľa), ústavný súd v úvode poukazuje na ustanovenia zákona o prokuratúre, ktoré upravujú spôsob vybavovania podnetov príslušnými orgánmi prokuratúry. Podľa § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre prokurátor vykonáva svoju pôsobnosť v rozsahu ustanovenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány. Podľa § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre podnetom sa rozumie podanie, ktoré smeruje k tomu, aby prokurátor vykonal opatrenia v rozsahu svojej pôsobnosti. Podľa § 36 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor alebo ním určený prokurátor. Podľa § 36 ods. 2 zákona o prokuratúre ďalší opakovaný podnet sa vybavuje iba vtedy, ak obsahuje nové skutočnosti alebo ak tak rozhodne nadriadený prokurátor. Ďalším opakovaným podnetom sa rozumie v poradí tretí a každý ďalší podnet, v ktorom podávateľ podnetu prejavuje nespokojnosť s vybavením svojich predchádzajúcich podnetov v tej istej veci.

20. Nadväzujúc na uvedené, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ proti napadnutému upovedomeniu okresnej prokuratúry podal opakovaný podnet, o ktorom rozhodla krajská prokuratúra napadnutým upovedomením z 5. apríla 2024. Táto skutočnosť vo vzťahu k napadnutému upovedomeniu okresnej prokuratúry vylučuje právomoc ústavného súdu, a preto ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti napadnutému upovedomeniu okresnej prokuratúry odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

II.3. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým upovedomením krajskej prokuratúry:

21. Pokiaľ ide o napadnuté upovedomenie krajskej prokuratúry z 5. apríla 2024 (ktorým nevyhovela opakovanému podnetu sťažovateľa smerujúcemu proti napadnutému upovedomeniu okresnej prokuratúry), ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ proti tomuto napadnutému rozhodnutiu nepodal ďalší opakovaný podnet podľa § 36 ods. 2 zákona o prokuratúre.

22. Ústavný súd opakovane konštatoval, že vynechanie ďalšieho opakovaného podnetu ako právneho prostriedku nápravy v rámci sústavy orgánov prokuratúry Slovenskej republiky nemožno nahrádzať podaním ústavnej sťažnosti, pretože takto by sa obmedzovala možnosť orgánov

prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen preveriť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomohli odstráneniu procesných alebo faktických prekážok zákonného postupu (m. m. II. ÚS 138/2013, II. ÚS 127/2023, II. ÚS 242/2024).

23. Zákon o prokuratúre teda poskytoval sťažovateľovi aj ďalší prostriedok nápravy – ďalší opakovaný podnet, ktorým sa mohol domáhať preskúmania zákonnosti napadnutého upovedomenia krajskej prokuratúry z 5. apríla 2024.

24. Ustanovenie § 36 ods. 2 zákona o prokuratúre bráni podaniu ďalšieho opakovaného podnetu iba v prípade neuvedenia nových skutočností. Avšak podľa názoru ústavného súdu práve skutočnosti, ktoré sú prednesené v ústavnej sťažnosti, by mali byť „novými skutočnosťami“, ako ich má na mysli zákon o prokuratúre (m. m. II. ÚS 138/2013, III. ÚS 854/2016, II. ÚS 127/2023, II. ÚS 242/2024).

25. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému upovedomeniu krajskej prokuratúry z 5. apríla 2024 vyhodnotil ako neprípustnú a ako takú ju v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.4. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením krajskej prokuratúry:

26. Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie krajskej prokuratúry z 27. februára 2024 (ktorým krajská prokuratúra odmietla sťažnosť sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu okresnej prokuratúry), ústavný súd pripomína, že v rámci svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že ústavnú sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd.

27. Jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi.

28. Zmeškanie dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti v zmysle § 124 zákona o ústavnom súde neumožňuje zákon o ústavnom súde odpustiť, pričom ide o zákonom ustanovený dôvod na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde].

29. Z príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že napadnuté uznesenie krajskej prokuratúry z 27. februára 2024 bolo právnenému zástupcovi sťažovateľa doručené 29. februára 2024.

30. Ústavná sťažnosť sťažovateľa doručená elektronicky ústavnému súdu 5. júna 2024 je tak podaná zjavne po uplynutí dvojmesačnej lehoty, v dôsledku čoho ju nemožno považovať za podanú včas.

31. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

32. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júna 2024

Peter Molnár
predseda senátu